

SPOMINU ENDREJA ANGYALA

V Pécsu (Pečuhu) je 28. marca 1976 zapuščen umrl dober prijatelj Slovencev in naše kulture dr. *Endre Angyal*. Rojen je bil 1915 v Bratislavi, študiral slavistiko, umetnost in jezike v Budimpešti, Münchenu in Firencah, zato je dobro obvladal mnoge jezike, pasivno vse slovanske. Bil je kratek čas profesor v Pécsu, Budimpešti, nato asistent na univerzi v Debrecenu, kjer je tudi predaval, nato pa znanstveni sodelavec Prekdonavskega znanstvenega inštituta Madžarske akademije znanosti v Pécsu, kjer se je ukvarjal predvsem z južnoslovanskimi, pa tudi drugimi slovanskimi vprašanji. Predvsem so ga zanimali madžarsko-slovanski kulturni stiki v najširšem pomenu, posebej pa še slovstvo ter umetnost baroka. Napisal je knjige: *Theatrum mundi* (1934), *Udvari kultúra, udvari költészet* (Dvorna kultura, dvorno pesništvo, 1944), *Barock in Ungarn* (Budapest-Leipzig-Milano, 1951), *Reneszánsz és barok művészet Kelet Európában* (Renesančna in baročna umetnost v vzhodni Evropi, 1960), *Die slawische Barockwelt* (Leipzig, 1960).

Napisal je mnogo razprav in člankov o slovanskih pesnikih in umetnikih. Posebej nas zanima, da je pisal številna poročila o naših knjigah, naši umetnosti in naših znanstvenikih, s katerimi je imel dobre stike, saj je ponovno predaval v Ljubljani pri SAZU, Slavističnem društvu in drugod. Omenimo le večji članek o Avgustu Pavlu v debrecenskem zborniku *Slavica* 1961 ter dobra informativna poročila v sombotelski reviji *Vasi szemle*. Posebej pa je zaslužna njegova razprava *A vend kérdés* (Prekmursko vprašanje) v zborniku *Novejša dognanja kompleksnih zemljepisnih in zgodovinskih raziskovanj v Prekdonavju* (Pécs, 1972, str. 269—291). To je edini madžarski spis, ki govori izčrpno in stvarno o slovenstvu Prekmurja, zato razlaga nastanek in rabo imena *Wenden*, *Vend* za Slovane in Slovence, posebej še prekmurske, s čimer so jih Madžari ločili od ostalih Slovencev. Navaja od Popoviča in Kopitarja, dalje izjave o pripadnosti prekmurskih Slovencev k slovenski narodni skupnosti, govori o kulturnih stikih Prekmurja z ostalim slovenstvom pred 1919, zavrača madžarsko neobjektivno stališče, ki je razglašalo prekmursko narečje za poseben jezik in s tem utemeljevalo na mirovni konferenci po prvi vojski pripadnost Prekmurja k Madžarski. Natanko seznanja tudi s pomadžarjevalnim prizadevanjem med zasedbo 1941—1945. Že zavoljo tega temeljitega in stvarnega spisa si je *Endre Angyal* zaslužil lep spomin med nami.

Vilko Novak
Filozofska fakulteta v Ljubljani

Literarnozgodovinski problemi, gradivo, komentarji

ŠE O PREKMURSKIH PESMARICAH

Olga Šojat je pripravila lep *Izbor iz starije hrvatskokajkavske književnosti*. 16. stolječe, kot števil. 9—10 časopisa *Kaj* VIII, 1975, s samostojno paginacijo (str. 152). Primer, kako bi morali tudi mi raziskovati naše pokrajinsko slovstveno delo in ga z izbori približati vsaj nekemu delu beročih ljudi. Knjiga je bogato opremljena s podobami pisateljev, rokopisov in naslovnih listov knjig. V obsežnejšem predgovoru podaja avtorica splošen pregled stare hrvaške kajkavske slovstvene dejavnosti do sredine 16. stoletja ter »jezikovno-grafijske borbe pred ilirizmom in v njegovem času« (5—56). Sledi izbor iz del Ivana Pergošića, iz prekmurske martjanske pesmarice, iz Vramčevih dveh knjig ter Škrinjaricev zapisnik o čarovniški obravnavi. Pred vsakim izborom obravnava pisatelja in njegovo delo, podaja bibliografijo le-tega in literaturo o njem, za besedili pa sledi »kajkavsko-štokavski rječnik« in razlaga imen k izboru.